Bilgi Felsefesi

1. Bir felsefi düşüncenin sistemli olabilmesi için ortaya konan bilgilerde uygunluk, kavramlar ve önermeler arasında tutarlılık, apaçıklık, pratik yarar ve tümel uzlaşım ölçütlerine uygun olması gerekir. Bunlar olmaksızın yola çıkan filozofun akıbeti, pusulasız yola çıkıp fırtına içinde rotayı kaybeden kaptana benzer.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Felsefi sistemler, toplumsal gelişmelerin ürünüdür.
B) Bilgi, dış dünyadaki gerçeklik ile sınırlıdır.
C) Felsefi bilgi doğruluk ölçütlerine uygun olmalıdır.
D) Doğruluğun ölçütü, onu üreten özneye bağlıdır.
E) Sistem her filozofun varacağı nihai bir hedeftir.

2. Bir yargı ya da önerme gerçeklikle uyuşuyorsa ya da ifade ettiği bilgi, gerçekliğe denk düşüyorsa o bilgi doğrudur. Örneğin "'Bu kapı demirdendir." önermesi ancak ve ancak o kapının demirden olması durumunda doğrudur.

Verilen açıklama aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

A) Doğru bilgi mümkün müdür?
B) Doğru bilginin ölçütü nedir?
C) Bilgilerimizin kaynağı nedir?
D) Doğru bilginin sınırları var mıdır?
E) Doğruluk ve gerçeklik arasındaki fark nedir?

3. Wegener'e göre bütün kıtalar Pangea adlı büyük bir ana karanın parçalanmasıyla ortaya çıkmıştır. Önce irili ufaklı kara parçaları oluşmuş, sonra insanlar bunları keşfederek Pangea'nın varlığına dair ipuçları elde etmiş, nihayet en sonunda zihinlerinde onun varlığını kesinleştirmişlerdir. Bu keşif tıpkı yapbozun parçalarını birleştirmek gibidir. Yapbozu yapıp tekrar bozarız, sonra tekrar yaparız. Bu işlem sonu olmaksızın devam edebilir.

Parçadan yola çıkılarak felsefenin bilgiye yaklaşımı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Genelleyici bir bakışla yaklaşır.
B) Objektif konulardan hareket eder.
C) Sonuç olarak insanlığa yararlıdır.
D) Sonu gelmeyen bir keşif sürecidir.
E) Bilmek için bilme arzusuyla yapılır.

4. Bilgi felsefesi bilgimizin temel özelliklerini, kaynağını ve sınırlarını inceler. Bilen özne ile bilinen nesne arasındaki bilgi sürecini tamamıyla ele alır ve bu süreçteki tüm ögeleri analiz eder. Bilginin ne olduğunu, nasıl ve hangi yollardan elde edildiğini irdeler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bilgi felsefesinin temel sorunlarından biri <u>değildir</u>?

A) Bilgi nasıl oluşur?
B) Bilginin değeri nedir?
C) Evrensel ahlak yasası olanaklı mıdır?
D) Bilginin kaynağı nedir?
E) Doğru bilgi mümkün müdür?

5. Bilmenin imkânı sorusu zaman zaman karamsarlığa kapılmamıza neden olsa da, bu çarpışma yolculuğun devamı için bir engel değildir. Gorgias'ın "doğru yoktur!" haykırışına şahit olurken, birdenbire Platon'un asıl gerçekliği başka dünyadaki idealar alemine dayandırmasına; oradan da Hegel'in gerçek olanı aklileştirme serüvenine geçebiliriz felsefede. Düşünmenin derin dehlizlerinde sonluluk olmadığını ve duvarın öbür tarafına geçmenin de mümkün olabildiğini görürüz.

Parçada felsefe ile ilgili açıklanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilginin kaynağının ne olduğu
B) Bilginin sınırlarının olup olmadığı
C) Bilginin değerinin ne olduğu
D) Doğru bilginin ölçütlerinin ne olduğu
E) Bilgi felsefesinin problemlerinin neler olduğu

6. Kant'a göre bilgi hem zihinden hem deneyden gelen verilerin birleşmesi sonucu oluşur. Hegel, Kant'ın bilginin oluşumu ile ilgili öne sürdüğü dış dünyadan, yani deneyden gelen bilginin de zihnin bir ürünü olduğunu iddia eder. Hegel'e göre bilginin tüm ögeleri zihnin kendisine aittir.

Bu parçada Hegel aşağıdaki ifadelerden hangisine eleştiri yapmaktadır?

A) Doğru bilginin kaynağı akıldır.
B) Gerçek kavramı insan düşüncesinin bir yansımasıdır.
C) Doğru bilgi ancak duyu verileri ile elde edilir.
D) Akla uygun olan her şey doğrudur.
E) Doğru bilginin kaynağı akıl ile birlikte deneydir.

MEB 2018 - 2019 • Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Bilgi Felsefesi

7. Hume, insan doğasının bilimini kurmak için tıpkı doğa bilimlerinde olduğu gibi deneye, gözleme ve olgulara dayalı bir yöntem anlayışını benimsemiştir. İnsan zihninin sınırlarının doğru bir biçimde belirlenmesi, yani zihnin değişik işlemlerinin bilinmesi, bunların birbirinden ayrılması ve sınıflandırılmasını amaç edinmiş, kendi felsefe anlayışını da bu amaç doğrultusunda şekillendirmiştir. Ona göre duyumlarla algılanabilecek bir nedensellik bağı yoktur ve bu durum sadece alışkanlıktan ileri gelmektedir.

Hume'un nedensellik fikrine karşı çıkışı aynı zamanda aşağıdaki felsefi akımlardan hangisine karşı bir eleştiri niteliğindedir?

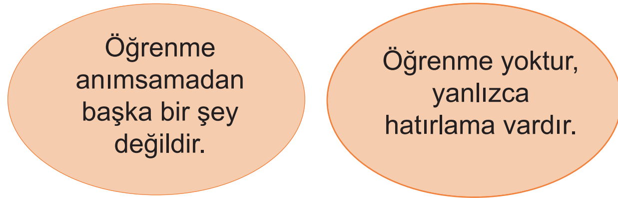
A) "Doğru bilgiye akıl yoluyla ulaşılır." diyen rasyonalizme
B) "Bilgiye giden yolda akıl ve deney birlikte gereklidir." diyen kritisizme
C) "Pratik olarak işe yarayan bilgi doğrudur." diyen pragmatizme
D) "Yalnızca bilimsel olgular doğru bilgiyi verir." diyen pozitivizme
E) "Doğru bilgiye sezgi yoluyla ulaşılabilir." diyen entüisyonizme

8. Rasyonalistler sadece düşünmenin, doğruluğu olan bir bilgi sağlayabileceğini ileri sürerler. Empiristler ise sadece duyuların bilginin doğruluğu için ölçüt olabileceğini söylerler. İlk kez Kant her iki görüşü de eleştirerek "Bilgilerimiz deneyle başlar ama deneyden doğmaz", der. Çünkü ona göre "Deneysiz kavramlar boş, kavramsız deneyler kördür".

Bu parçada doğru bilgiye ulaşmak için aşağıdakilerden hangisinin önemi üzerinde durulmaktadır?

A) Düşünme ile duyular arasında bağ kurmak gerekir.
B) Bilginin oluşum sürecinde duyu verilerinin ön planda olması gerekir.
C) Düşünme olmadan da doğru bilgiye ulaşılabilir.
D) Doğru, bilginin akılla temellendirilmesidir.
E) Sezgi yolu ile doğru bilgiye ulaşmak mümkündür.

9.

Bu iki ifade ile anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Edindiğimiz tüm bilgilerden şüphe duyarız.
B) Bilginin kaynağında hem akıl hem deney vardır.
C) İnsan aklı doğuştan bilgilerle donatılmıştır.
D) İnsanın bilgisi tecrübeden ibarettir.
E) Bilgilerin sorgulanması gerekir.

10. Bilginin oluşması için iki temel öğe gereklidir; özne ve nesne. Özne; düşünen, sorgulayan, bilmek isteyen ve bunun için nesneye yönelen akıl sahibi insandır. Nesne ise var olan her şeydir. Hem dış hem düşünsel dünyada var olan her şey… Ama bu ikisi bilginin oluşması için yeterli değildir. Var olan bir şeyin bilgi nesnesi haline gelebilmesi için, öznenin bilgi ortaya koymak üzere nesneye yönelmesi gerekmektedir.

Buna göre bilgi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bir şeyin var olması onun bilgi nesnesi olması için yeterlidir.
B) İnsanın her türlü etkinliğidir.
C) Bilen ile bilinen arasındaki ilişkiden ortaya çıkan üründür.
D) Bir şeyin bilgi nesnesi olması için duyu verilerine konu olması gerekmektedir.
E) İnsan yalnızca akıl ile bilebilir.

11. Bir şeyin var olması onun bilgi nesnesi olmasına yetmez. Var olan bir şeyin bilgi nesnesi haline gelmesi için öznenin onu kendisine konu edinmesi yani nesneleştirmesi gerekmektedir.

Buna göre bir şeyin bilgi nesnesi olabilmesi aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

A) İdeal varlık olmasına
B) Öznenin yönelmişliğine
C) O şeyin var olmasına
D) Gerçek varlık olmasına
E) Ürün olarak ortaya çıkmasına

12. Akıllı bir varlık olan insan, çevresine bilme isteğiyle yönelir. Bu yönelişle birlikte özne ile nesne arasında kurulan ilgi bilginin oluşmasına yol açar. Bilginin oluşabilmesi için özneden nesneye yönelen düşünme, anlama, algılama gibi çeşitli bilinç edimleri söz konusudur.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Bilme sürecinde çeşitli bilgi aktlarının kullanıldığına
B) Bilginin öznenin yönelmişliğini gerektirdiğine
C) Bilginin insanın merak duygusuyla ortaya çıktığına
D) Bilmeyi sağlayan bilinç eylemlerinin öznenin etkinliği olduğuna
E) Bilme süreci sonunda elde edilen tüm bilgilerin nesnel olduğuna

